

Володимир Чайка,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет
Світлана Коваль,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів ім. С.І.Юрія,
Західноукраїнський національний університет

ІНТЕГРАЦІЯ ПОЛОЖЕНЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ В СУЧАСНІ МОДЕЛІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Втілення положень «Національної стратегії розвитку фінансової грамотності» у вітчизняну професійну освіту є одним із ключових напрямів модернізації української освітньої системи, що покликана забезпечити формування компетентного та стійкого до економічних викликів населення. Професійна освіта, яка традиційно спрямована на здобуття професійних кваліфікацій [1], має відповідати потребам ринку праці й вимогам суспільства, де вміння управляти особистими фінансами, користуватися цифровими фінансовими продуктами, оцінювати ризики та приймати раціональні економічні рішення стають важливою складовою життєвої успішності. «Національна стратегія розвитку фінансової грамотності до 2030 року» [2] визначає цілі та механізми, які дозволяють інтегрувати фінансову освіту в різні освітні рівні, включно з професійно-технічною освітою, підкреслюючи необхідність забезпечення доступності та якості фінансових знань для всіх категорій населення.

Фінансова грамотність є комплексною життєвою компетентністю, що формується в умовах динамічних соціально-економічних змін. Особливо гостро ця потреба проявляється в контексті повномасштабної війни, яка спричинила зростання фінансової вразливості населення, погіршення матеріального становища, втрату заощаджень та необхідність у швидкій адаптації до кризових обставин. Відповідно до вищезгаданої стратегії, фінансова грамотність є інструментом забезпечення особистої стійкості, здатності протистояти фінансовим шокам і відновлювати добробут [2]. Професійна освіта, яка охоплює значну частину молоді віком 18–24 роки, стає одним із найефективніших середовищ для формування цих навичок, тим більше, що саме молоді люди є однією з найменш фінансово грамотних груп населення, що підтверджується результатами досліджень «Фінансова грамотність, фінансова інклюзія та фінансовий добробут в Україні USAID» [3].

Інтеграція «Національної стратегії розвитку фінансової грамотності до 2030 року» [2] у професійну освіту передбачає включення фінансових знань до загальної освітньої підготовки, а також у зміст професійно орієнтованих дисциплін, що дозволяє пов'язати економічні поняття з реальними виробничими та життєвими ситуаціями. Такий підхід сприяє не лише обізнаності студентів, а

й розвитку здатності застосовувати знання у конкретних ситуаціях: при розрахунку витрат і доходів, аналізі фінансових пропозицій, плануванні власного бюджету, розумінні кредитних та страхових продуктів, оцінюванні інвестиційних рішень. Також, у Стратегії наголошується на необхідності поєднання теорії з практикою, коли набуття знань базується на реальних прикладах, тренінгах та інших інтерактивних формах, які можна застосовувати в професійній освіті.

Використання онлайн-банкінгу, електронних платежів, цифрових платформ, сервісів захисту персональних даних та інструментів фінансового планування стає невід'ємною частиною формування сучасної фінансової компетентності та вимагає системного включення навчання цифровим фінансовим інструментам у підготовку здобувачів професійної освіти.

Окрема увага в Стратегії приділяється ролі педагогів у розвитку фінансової грамотності. Успішність інтеграції стратегічних положень у професійну освіту безпосередньо залежить від рівня підготовленості викладачів, доступу до сучасних методичних матеріалів і можливості підвищення кваліфікації. Це передбачає створення навчальних ресурсів, використання онлайн-платформ, таких як «Гаразд» і «Талан», організацію тренінгів та співпрацю з фінансовими установами. У Західноукраїнському національному університеті здійснюється підготовка здобувачів магістерського ступеня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Фінансова грамотність» спеціалізації «Цифрові технології», яка спрямована на підготовку «висококваліфікованих соціально-відповідальних фахівців професійної освіти з високим комунікативним рівнем, здатних на основі наукового пошуку і творчої самореалізації та у межах набутих компетентностей ідентифікувати й вирішувати складні спеціалізовані завдання і практичні проблеми, пов'язані з підвищенням рівня фінансової грамотності, на основі інноваційних освітніх методик професійно викладати фінансову грамотність у закладах освіти України, що дасть їм змогу бути активно залученими до національного освітньо-професійного і наукового простору» [4]. Професійна освіта отримує можливість вибудувати цілісну систему підготовки викладачів, що забезпечить сталість і якість впровадження фінансових компетентностей в освітній процес.

Очікувані результати інтеграції Стратегії у професійну освіту виходять за межі власне освітніх цілей і охоплюють економічну та соціальну сфери. Студенти, які володіють фінансовими навичками, краще адаптуються до ринку праці, здатні ефективно управляти власними ресурсами, обирати оптимальні фінансові продукти, розвивати підприємницькі ініціативи, уникати боргових пасток і шахрайства. Таке підвищення фінансової компетентності сприяє загальному зростанню фінансової інклюзії, зміцненню довіри до фінансових установ і формуванню відповідальної економічної поведінки. У ширшому контексті це створює передумови для зміцнення економічної стійкості суспільства, підтримки розвитку малого бізнесу, посилення добробуту громад та виконання державних стратегічних пріоритетів [5].

Таким чином, інтеграція положень Національної стратегії розвитку фінансової грамотності в сучасні моделі професійної освіти є важливим кроком у напрямі підготовки фахівців, здатних діяти в умовах складного та мінливого економічного середовища. Реалізація цього процесу вимагає оновлення змісту освітніх компонент, розвитку педагогічного потенціалу, впровадження цифрових інструментів та забезпечення практикоорієнтованості навчання. Таким чином, професійна освіта стає середовищем формування ключових навичок, необхідних для особистої та професійної фінансової стійкості, що відповідає стратегічним інтересам держави та суспільства в цілому.

Список використаних джерел

1. Про професійну освіту: Закон України № 4574-IX від 21.08.2025 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4574-20#Text>
2. Національна стратегія розвитку фінансової грамотності до 2030 року затв. рішенням Правління Національного банку України від 12 квітня 2024 року № 119-рш. URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/NBU_Strategy-Financial-Literacy.pdf?v=7.
3. USAID (2021) Фінансова грамотність, фінансова інклюзія та фінансовий добробут в Україні / Проект USAID «Трансформація фінансового сектору». URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Research_Financial_Literacy_Inclusion_Welfare_2021.pdf?v=4.
4. Освітньо-професійна програма «Фінансова грамотність». URL : https://www.wunu.edu.ua/opp/2025_OPP/magister/ffo/A5_Finansova_hramotnist_mag_2025.pdf
5. Коваль С. Л., Мельничук Ю. Д. Фінансова грамотність домогосподарств України: сучасний стан та перспективи підвищення *Світ фінансів*. 2024. № 3. С. 40–52. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1717>